

УДК727.3

Докт. арх.. **Л.Ковальський**, КНУБА
Orcid.org/0000-0002-3474-1152
 Аспірант **О. Павленко**, КНУБА,
Orcid.org/0000-0002-8228-6780

ЕВОЛЮЦІЯ ЗАКЛАДІВ АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ

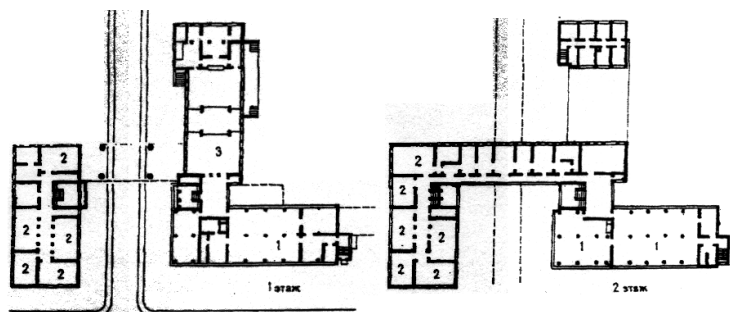
Анотація: У статті розглянуто вплив сучасних форм і методів навчання на формоутворення закладів архітектурно-художньої освіти.

Ключові слова: освітні заклади, гнучка система планування

Заклади архітектурно-художньої освіти розвиваються в контексті еволюції всієї архітектурної діяльності, стильових особливостей зодчества на різних етапах соціально-економічного розвитку з врахуванням специфіки підготовки фахівців творчих професій. Характерним представником навчального закладу творчого профілю 18 ст. може бути академія мистецтв в м. Санкт-Петербурзі (арх. В.Деламот, А.Кокорінов, 1764-1788р.р.) в будівлі якої чітко виражені стильові ознаки епохи класицизму.

Показовим об'єктом архітектури функціоналізму можна вважати навчальні корпуси, майстерні та гуртожитки «Баухауза» - всесвітньо відомого вищого художньо-промислового училища, в якому акцентувались не окремі об'єкти та фасади головних будівель, а створювалась система функціональних просторів, різнохарактерних будинків, відкритих дворів, майданчиків, які формували своєрідне навчальне середовище.

Школа Баухауза вважається родоначальником епохи функціоналізму. Вона мала значний вплив на подальше формування не тільки навчальних закладів, а і всього міського середовища (арх. Вальтер Гропіус, 1925-1926 р.р.).

*Рис. 1.. Вищехудожньо-промислове училище „БАУХАУЗ” в Дессау. 1925-1926 р.р.
 Арх. Вальтер Гропіус.*

Створення школи Баухауза в Німеччині в період її активного демократичного розвитку підтверджує пряму залежність прогресу творчої діяльності від

соціально економічних відносин та ідеології суспільства. Не випадково після закриття нацистами Баухауза, де була можливість вільно продовжувати архітектурну діяльність. Значна частина провідних архітекторів виїхала до США, де вони очолили архітектурні факультети відомих вищих навчальних закладів. Вальтер Гропіус став деканом архітектурної школи Гарвардського університету, Міс ван дер Роє очолив архітектурне відділення Іллінойського технологічного інституту, його проект нового навчального корпусу даного університету став програмним твором архітектури вільного простору.

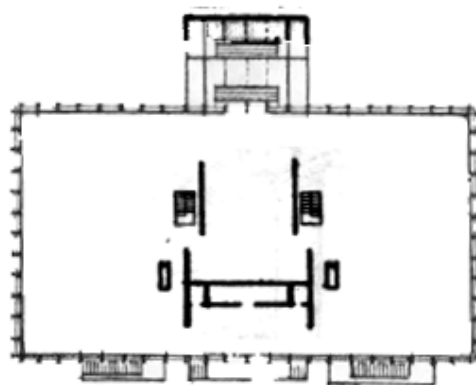

Рис. 2. Архітектурний факультет Іллінойського технологічного інституту. Чикаго, США, 1956 р. Арх. Місван дер Роє.

Характерною спорудою середини минулого століття можна вважати будинок архітектурного факультету Іельського університету архітектора П.Рудольфа (рис.2.3). Це приклад дещо напищеної романтичної архітектури розвиненого суспільства. Один з американських критиків так характеризував цей своєрідний твір: „...входя в здание поддаешься его очарованию: всюду какие-то ниши, закоулки, все время приходится куда-то заворачивать, через маленькие двери вдруг попадаешь в просторный зал, а потом через большие двустворчатые – в какую-нибудь коморку... Прогулка по зданию увлекает, хочется его хорошенько исследовать, рассмотреть со всех сторон» (Америка, №137, с.24).

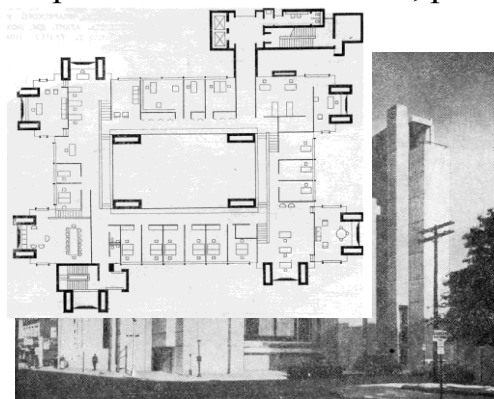

Рис.3. Будинок факультету архітектури та мистецтв Іельського університету. Арх. Пол Рудольф Загальний вигляд, розріз, плани.

Архітектура сучасних закладів освіти творчого профілю змінюється згідно еволюції загальних методів навчання. У освітній системі 18-19 ст був використаний «конвеєрний метод» освіти, тобто учень або студент вивчає одну тему, потім наступну. Існувала жорстка система, навчальний план, підручники та матеріали, які диктують учню як саме він буде навчатися і хто буде навчати. Виходячи з цього навчальні заклади 18-19 ст. мали планування переважно лінійного типу, класні приміщення розміщувались один за одним.

У наслідок комп'ютеризованості в умовах науково-технічного прогресу стає питання, чи є взагалі необхідність читання лекцій у закладах освіти, якщо основний об'єм інформації можна записати у відеоматеріал для домашнього прослуховування та перевести аудиторні заняття не у лекційні прослуховування, а в практичні заняття. У випадку погано засвоєного матеріалу учень чи студент може передивлятись лекцію 2-3 рази, скільки це необхідно. Кожний має можливість вибирати свою траєкторію розвитку. З такої точки зору архітектурного планування зникає необхідність лекційних амфітеатрів, та зростає роль практичних майстерень. Дана методика дає можливість збільшити час для здобуття практичних навиків, по закінченню навчання кожен має «портфель» своїх практичних вмінь та проектів.

Отже сучасний освітній заклад має задовольняти запит кожного на програму індивідуального розвитку, дати можливість працювати у своєму темпі. Сучасний простір має заволювати та трансформуватись, змінюючись під потреби групи студентів, може збільшуватись, зменшуватись, бути відкритим для спілкування та візуального сприйняття. Прозорий простір спонукає до візуального контакту, кожен студент може побачити, що відбувається у певній аудиторії та по бажанню прийняти участь у процесі. Виникає простір для особистого використання, місце у якому можна самостійно завершити свої проекти або відпочити, відновити свої сили чи поспілкуватись із друзями у більш тихій атмосфері.

Рис.4. Школа дизайну в Гонконзі. Арх. Хадід, перспектива, фрагмент інтер'єру.

Сучасні тенденції в проектуванні закладів творчих професій в певній мірі відображені в роботах З.Хайд. Одним з найбільш своєрідних може стати будинок нової школи дизайну Гонконгського політехнічного університету, (рис. 4). На думку замовників цей комплекс буде регіональним дизайнерським центром, в ньому будуть навчатись 1800 студентів. Окрім навчальних та відповідних допоміжних кабінетів передбачається музей китайського та всесвітнього дизайну, виставкові зали, клубні приміщення тощо. Загальна площа споруди близько 12000 кв.м.

Тенденції в проектуванні закладів творчих професій відображені в роботах Lacaton&Vassal проєкт школи архітектури Нанта у Франції, (рис. 5). Технічне завдання передбачало створення 15150 кв.м. площ - це навчальні класи, бібліотека, виставкові простору і офіси адміністрації школи. Проектувальники

Рис. 5. Lacaton&Vassal проєкт школи архітектури Нанта у Франції., загальний вигляд, плани, розрізи.

зміogli істотно збільшити корисну площу будівлі за рахунок додаткових приміщень вільного призначення, а також зовнішніх терас. Студентам і їх викладачам пропонується самим продумати і поставити подальший розвиток цих внутрішніх просторів. Автори проєкту створили практично нейтральне середовище. І саме це відсутність зовнішнього тиску разом із різноманітністю об'ємно-просторових рішень повинні, за їхнім задумом, спровокувати творчу енергію майбутніх архітекторів.

Ще одним прикладом сучасного вузу є навчальний центр Наньянського технологічного університету, архітектора Томаса Хезервіка, (рис. 6). Новий корпус розрахований на сучасний формат освіти, коли, заняття проводяться в невеликих групах, а від учнів чекають максимальної активності в освоєнні дисциплін. Крім того, враховані досягнення «цифрової» епохи, коли для навчання підходить будь-який зручний куточок: адже доступ до ресурсів відкритий звідусіль. Навчальний центр представляє собою 12 бетонних веж,

згрупованих навколо атриуму. Кожна з них складена з «дисків» аудиторій (всього їх 56), які можна трансформувати в залежності від потреб навчального

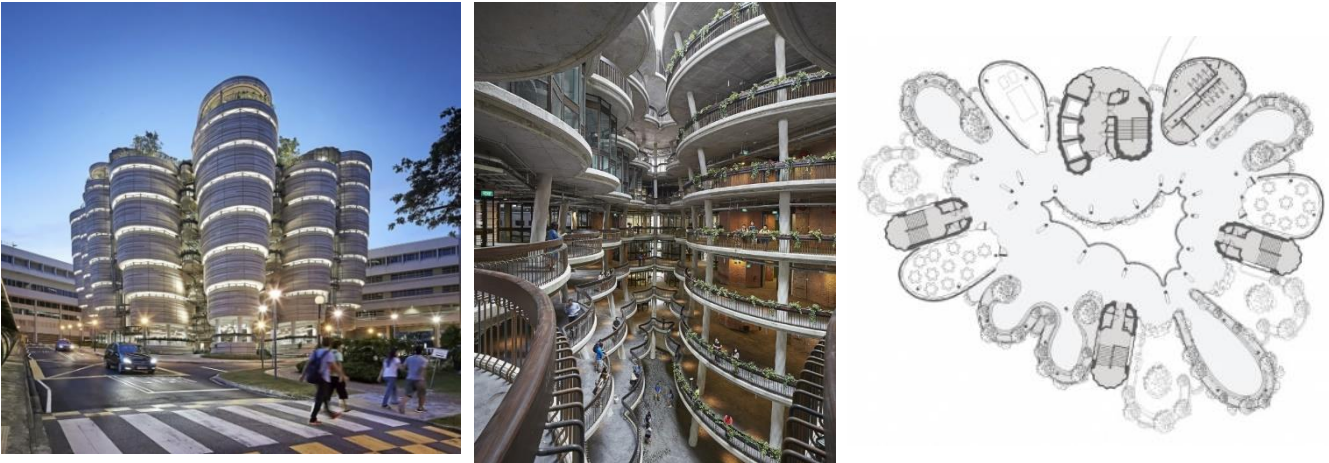

Рис.6. Навчальний центр Наньянського технологічного університету, архітектора Томаса Хезервіка, перспектива, план.

процесу. Крім того, округла форма допомогла позбавитися від «перших і останніх парт»: всі місця мають рівний статус і однаково зручні. Для самостійних занять, випадкових зустрічей і обміну ідеями призначені озеленені тераси і балкони.

Висновки: На прикладі розглянутих об'єктів виявлено траєкторію розвитку освітніх закладів, визначено, що сучасний простір для навчання стає динамічним, перетікаючим, трансформуючим, позбавлений жорстких рамок, лінійних структур. Він має спонукати до максимальної взаємодії всіх, хто знаходиться у навчальному процесі та давати можливість вибору індивідуальних форм та засобів отримання знань.

Список літератури:

1. Л.М. Ковальський, Г.Л. Ковальська «Архітектура вищих навчальних закладів. Університети 3-го тисячоліття» / К. Основа, 2011-256с.
2. ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів»
3. Кен Робінсон «Освіта проти таланту. Сила творчості» / Літопис 2017. -256
4. Амонашвили Ш. «Психологические основы педагогики сотрудничества: Книга для учителя». / Киев «Освіта» 1991.- 111с
5. <http://manifesto.edutainme.ru/>
6. <https://archi.ru/>

Аннотация: В статье рассмотрено влияние современных форм и методов обучения на формирование заведений архитектурно-художественного образования.

Annotation: The article deals with the influence of modern forms and methods of teaching on the formation of institutions of architectural and artistic education.

УДК 721; 725; 728

Запорожець Х. Р.

*ст. групи АБС-63А кафедри теорії архітектури
Київського національного університету будівництва і архітектури
zaps.tina@gmail.com
ORCID 0000-0003-1407-0758*

Кравченко І. Л.

*к .арх., доцент кафедри теорії архітектури
Київського національного університету будівництва і архітектури
krav4ira73@gmail.com
ORCID 0000-0002- 3972-5215*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ БАГАТОПОВЕРХОВИХ ЖИТЛОВИХ КОМПЛЕКСІВ З ОБСЛУГОВУВАННЯМ

Анотація: У статті розглянуті особливості та актуальність проектування багатоповерхових житлових комплексів з обслуговуванням. Проаналізовані методи формування та виділені основні тенденції розвитку багатоповерхових житлових комплексів. Описані найпоширеніші схеми функціонального зонування.

Ключові слова: житловий комплексів, обслуговування, цілісність, функціональність, доступність, комфорт.

Мета статі: дослідження методів та особливостей проектування багатоповерхових житлових комплексів з обслуговуванням.

З кінця ХІХ початку ХХ століття, в зв'язку зі стрімким зростанням міст, міст-мегаполісів, стає очевидною необхідність створювати багатофункціональні, багатоповерхові комплекси, в яких би відобразилась потреба сучасної людини в найбільш ефективній формі взаємозв'язку: робота-дім-відпочинок.

На сучасному етапі стало зрозуміло, що однією з найбільш ефективних форм організації житлового середовища великого міста, в якому актуальні потреби сучасної людини в роботі, житлі та відпочинку стають багатоповерхові житлові комплекси з обслуговуванням.

Багатоповерховий житловий комплекс з обслуговуванням - це група будівель і споруд висотою, як правило, до 25 поверхів, що складається з взаємопов'язаних різнофункціональних структурних об'ємів, які поєднуються композиційним задумом в єдину, обумовлену містобудівними особливостями систему і реалізують потреби людини у праці, побуті та відпочинку [1].